

זרקור בחירות לרשויות המקומיות

בחירות בזמן מלחמה | י"א באדר א' תשפ"ד, 20 בפברואר 2024

הבחירות (שאז התקיימו באותו מועד גם לכנסת וגם לרשויות המקומיות) שנועדו להתקיים ב-30 באוקטובר 1973 נדחו ל-31 בדצמבר באותה השנה; ובזמן מלחמת לבנון הראשונה, הבחירות שנועדו להתקיים בנובמבר 1982 נדחו לאוקטובר 1983.

הבחירות הקרבות, אשר יתקיימו ב-27 בפברואר, אמורות להיערך ב-242 רשויות מקומיות. לא יתקיימו בחירות ב-11 רשויות בעוטף עזה ובגבול לבנון שתושביהן פונו עקב המלחמה. ברשויות אלה הבחירות נדחו ל-19 בנובמבר 2024. כמו כן, בכמה רשויות נוספות לא היו אמורות להתקיים בחירות במועד המקורי לכתחילה, עקב נסיבות מיוחדות להן ובלא קשר למלחמה.

בחירות בצל מלחמה מציבות אתגרים לקיומו של תהליך בחירות תקין ובמיוחד להבטחת זכותם של כלל התושבים הזכאים לבחור ולהיבחר. בזרקור זה נציג מידע הקשור במערכת הבחירות לרשויות המקומיות, לצד תיאור התאמות שנעשו בשל המלחמה. יודגש כי לנוכח הדינמיות המאפיינת את המצב, המידע המובא בזרקור נכון ליום כתיבתו.

בישראל 259 רשויות מקומיות, המסווגות לשלושה סוגים של מעמד מוניציפלי - עירייה, מועצה מקומית שאינה מועצה אזורית (להלן: מועצה מקומית) ומועצה אזורית.

ככלל, הבחירות לרשויות המקומיות מתקיימות כל חמש שנים, ביום ג' השלישי בחודש חשוון. הבחירות לרשויות המקומיות בישראל היו אמורות להתקיים ב-253 רשויות ב-31 באוקטובר 2023. עקב פרוץ מלחמת חרבות ברזל ב-7 באוקטובר 2023 נחקק חוק לחיית הבחירות הכלליות לרשויות המקומיות. הבחירות נדחו ל-30 בינואר 2024, ונקבעה אפשרות לחייה נוספת ל-27 בפברואר 2024. בשל שיקולים שונים - ובהם, מצד אחד, הרצון להבטיח את זכותם של המשרתים (בסדר ובמילואים) לבחור ולהיבחר, ומצד שני, הרצון לקיים את מועד הבחירות במסגרת זמן שלא תאלץ לפתוח את כל תהליך ההיערכות לבחירות מחדש - נקבעו הבחירות לסוף פברואר.

דחיית הבחירות לרשויות המקומיות כבר קרתה פעמיים בעבר: בזמן מלחמת יום הכיפורים,

במועצות האזוריות המשיכה להתקיים שיטת הבחירה הלא-ישירה עד לשנת 1988. שינוי השיטה נועד לצמצם את התלות של הרשויות המקומיות במרכזי המפלגות. נציין כי עוד טרם השינוי הופיעו רשימות פוליטיות מסוימות בשלטון המקומי שלא הייתה להן מקבילה במישור הארצי, ולהפך; בד בבד חל שינוי בהרגלי ההצבעה של הבוחרים במישור המקומי, והם החלו להצביע לפי כישוריהם, דמותו ואישיותו של המתמודד בראש הרשימה, ולא על פי שיוכו המפלגתי. השאלה מהי המפלגה שהמועמד לראש הרשות מייצג נעשתה חשובה פחות.

מקום המדינה ועד סוף שנות השבעים התקיימו הבחירות לרשויות המקומיות במועד שבו התקיימו הבחירות לכנסת. בשנת הבחירות 1978 חדלו הבחירות לכנסת ולרשויות המקומיות להתקיים באותו מועד. מאז, הבחירות לרשויות המקומיות מתקיימות כאמור אחת לחמש שנים, ביום ג' השלישי בחודש חשוון.

פתק ריק צהוב לבחירת ראש רשות ופתק ריק לבן לבחירת מועצת הרשות). כמו כן, **אם יש רק מועמד אחד, אפשר להצביע נגדו באמצעות פתק ירוק ריק.**

הבחירות למועצות האזוריות מסדירות שני רובי שלטון: בחירות לוועד המקומי ביישוב ובחירות לנציג היישוב במליאת המועצה האזורית שאליה הוא שייך. משכך, ההצבעה נערכת באמצעות שלושה פתקים:

- עבור רשימה לוועד המקומי, שממנו נבחר נציג היישוב למועצה האזורית
- עבור הרשימה למועצת המקומית
- עבור ראש הרשות

קצת היסטוריה...

עד 1975 הייתה שיטת הבחירות לרשויות המקומיות דומה לשיטת הבחירות לכנסת: תושבי הרשות המקומית היו בוחרים ברשימות שהתמודדו על מושבים במועצת הרשות, וחברי המועצה שנבחרו הם אשר בחרו בראש הרשות. בשנת 1975 נחקק חוק הבחירה הישירה של ראש הרשות והוא יושם לראשונה בבחירות המקומיות של שנת 1978. שיטה זו הונהגה בערים ובמועצות המקומיות, בעוד

מידע כללי

ראשי הרשויות וחברי המועצות ברשויות המקומיות נבחרים בבחירות דמוקרטיות, ישירות, שוות, חשאיות ויחסיות. מספר חברי מועצת הרשות נקבע על ידי שר הפנים לפי מספר תושבי הרשות: בעירייה - בין 9 ל-31 חברים; במועצה מקומית - בין 5 ל-21 חברים. לקראת כל מערכת בחירות שר הפנים חותם על החלטה בדבר מספר חברי המועצה שיהיו בעיריות ובמועצות המקומיות. במועצות אזוריות לא נקבע מפתח אחיד לקביעת מספר חברי המועצה והוא תלוי במספר היישובים שיש במועצה.

הפתקים

ההצבעה בבחירות לעיריות ולמועצות המקומיות מתקיימת בשני פתקים:

- עבור הרשימה למועצת הרשות המקומית
- עבור ראש הנבחר הרשות, הנבחר בבחירה ישירה

אם אזלו הפתקים, הבוחר יכול לכתוב את שם המועמד שברצונו לבחור בו על גבי פתק ריק

אוסף תצלומים לאומי לשכת העיתונות הממשלתית

הזכות לבחור ולהיבחר

זכאים לבחור: זכאי לבחור כל תושב ישראל שביום הבחירות מלאו לו 17 שנה (בעוד בבחירות לכנסת גיל ההצבעה הוא 18) והוא רשום בפנקס הבוחרים, ובתנאי שב-18 החודשים שקדמו ליום הבחירות לא היה רשום בפנקס הבוחרים של רשות מקומית אחרת (כולל מועצה אזורית) שהתקיימו בה בחירות באותה תקופה. בבחירות הנוכחיות זכאים לבחור מי שהיו בני ובנות 17 ומעלה במועד הבחירות המקורי באוקטובר 2023. כלומר, פנקס הבוחרים לא נפתח מחדש אף שהבחירות נדחו בארבעה חודשים. מכאן שיש כ-50,000 בני נוער שמלאו להם 17 שנה מאז מועד הבחירות המקורי אך אינם רשאים להצביע, כי אינם רשומים בפנקס הבוחרים.

מספר בעלי זכות הבחירה בבחירות אלה: 7,190,920.

חוק אלו מערביי המזרח יושלים אינם אזרחים אלא תושבי קבע, ולכן הם בעלי זכות בחירה בבחירות האוניברסליות בעיר אך אינם בעלי זכות בחירה בבחירות לכנסת, כך גם תושבי הכפרים הפרימריים בראש האון.

הזכאות להיבחר: זכאים להיבחר ברשימת מועמדים ולהיבחר למועצת הרשות המקומית - בני 21 ומעלה

קבע או בשירות מילואים לא ייקחו חלק בתעמולת בחירות. לאור זאת, קיום הבחירות בזמן המלחמה הציב דילמה מול משרתי מילואים רבים אשר מתמודדים בבחירות לרשויות המקומיות: האם להשתחרר מהמילואים לטובת ניהול הקמפיין וההתמודדות או להמשיך את שירותם? לקראת הדיון בנוגע לדחייה השנייה של הבחירות (מינאר לפברואר) ערך אגף כוח אדם בצה"ל מיפוי של המשרתים אשר נכון לתחילת ינואר היה אפשר לשחררם ושל המשרתים אשר באותו מועד הוגדרו הכרחיים להמשך הלחימה. תוצאות המיפוי הביאו להחלטה כי בסבירות גבוהה לא ניתן לשחרר כ-688 משרתים אשר היו רשומים כמתמודדים (למועצה או לראשות הרשות) ב-144 רשויות מקומיות. הגם שעד המועד הנוכחי שנקבע לבחירות ישוחררו חלק מחיילי המילואים, עדיין תעמוד אותה דילמה לפני מועמדים שטרם שוחררו, אם יהיו כאלה - להילחם או להתמודד?

המתגוררים באותה רשות ורשומים בפנקס הבוחרים שלה. לא יכולים להתמודד או יכולים להתמודד תחת תנאים הקבועים בחוק - בעלי תפקידים מסוימים במגזר הציבורי ובפרט ברשות המקומית שבה הם מתמודדים. אדם יכול להיות מועמד לבחירות ברשות מקומית אחת בלבד.

בבחירות הקרבות 801 מועמדים לראשות הרשות, ו-24,910 מועמדים ברשימות למועצות הרשויות.

בישראל, ראש הרשות וחוק המסגרת זכאים אשר וותנאי שירות מקופת הרשות המקומית (לפי חוק, מספר הפגמים בשכר שהמועצה רשאית לבחור מקרב חבריה הוא בהתאם למספר תושבי הרשות המקומית). ככל, כהונתם של ראש הרשות ושל סגניו בשכר תהיה במשרה מלאה, והם אינם זכאים לעסוק בכל עסק או עיסוק נוסף, אלא בהתנדבות ואלו תוארה. מנהל יתר חברי המועצה אינם זכאים לכל שבר או תוארו בעד שירותם, שלא כאקובל במדינות מערביות רבות.

להילחם או להתמודד?

לפי חוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965, חיילים בשירות סדיר, בשירות

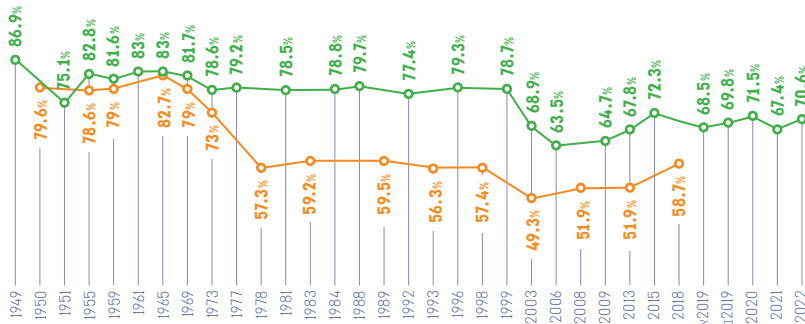
שיעורי הצבעה

שיעורי ההצבעה הכלל-ארציים בבחירות המוניציפליות תמיד היו נמוכים מאלה בבחירות לכנסת.

במערכות הבחירות לרשויות המקומיות שהתקיימו בארבעת העשורים האחרונים, שיעורי ההצבעה נשארו יציבים יחסית.

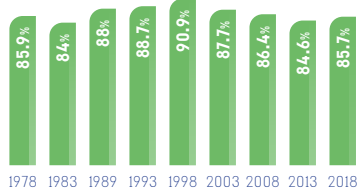
השוואת שיעורי ההצבעה בין הרשויות המקומיות מלמדת כי לאור הרשות השפעה על שיעורי ההצבעה: ככל שהרשות גדולה יותר, שיעור ההצבעה נמוך יותר. ההסבר ניתן במחקר הוא כי ברשות גדולה האגף אנונימי יותר ומראש פחות כר השפעה על הרשות. בהשוואה לרשות קטנה, שבה הקרבה בין הרשות ותושביה גדולה יותר.

השוואה בין שיעורי ההצבעה לכנסת ושיעורי ההצבעה לרשויות המקומיות*

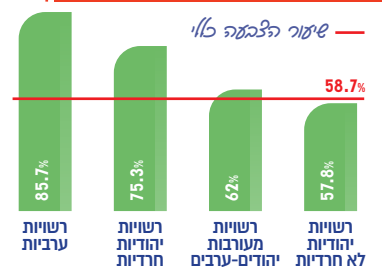
עד שנת 1973 שיעור ההצבעה בבחירות המוניציפליות נע בין 70% ל-80%. בשנת 1978, בבחירות הראשונות שהתקיימו בנפרד, שיעור ההצבעה ירד ל-57.3%. מאז ועד היום, שיעור ההצבעה הכללי בבחירות המוניציפליות לא עלה מעל 60%, ולעומת זאת בבחירות לכנסת שהתקיימו בעשרים השנים האחרונות שיעור ההצבעה נע לחוב סביב 70%.

שיעורי ההצבעה ברשויות הערביות בשנים 1978-2018

שיעורי ההצבעה של האוכלוסייה הערבית בבחירות המוניציפליות גבוהים משיעורי ההצבעה שלה בבחירות הכלליות לכנסת; ושיעורי ההצבעה של האוכלוסייה הערבית בבחירות המוניציפליות גבוהים בהרבה בהשוואה לשיעורי ההצבעה של האוכלוסייה היהודית. המחקר מצביע על שתי סיבות לכך: 1. חשיבות השלטון המקומי בקרב המצביעים הערבים, אשר מוצאים בו יכולת להשפיע ולממש אינטרסים מקומיים. 2. תמיכת הציבור הערבי ברשימות עם זיקה קהילתית/חמולתית.

שיעורי ההצבעה בבחירות המוניציפליות האחרונות (2018) לפי סוג הרשות**

* בחלק מהשנים לא פורסמו נתוני הצבעה רשמיים כלל-ארציים. בשנים אלו הנתונים בתרשימים חושבו לפי שיעורי ההצבעה לראשות הרשות בכל אחת מהרשויות.
** רשויות מעורבות: ירושלים, ת"א-יפו, חיפה, לוד, רמלה, עכו, נוף הגליל, מעלות תרשיחא. רשויות חרדיות: בני ברק, מודיעין עילית, ביתר עילית, אלעד, רכסים, קריית יערים, עמנואל.

בחירות ברשויות מקומיות בעוטף עזה ובגבול לבנון

ב-27 בפברואר לא יתקיימו בחירות ב-14 רשויות בעוטף עזה ובגבול לבנון שתושביהן פונו עקב המלחמה.

המועצות המקומיות מטולה ורג'ר נכללו בתוכנית הפינוי אולם הבחירות בהן לא נדחו לחודש נובמבר 2024 כמו ביתר הרשויות המפונות, והן גם לא מתקיימות בפועל במועד הנוכחי. הסיבה היא שברשויות אלו יש רק מועמד אחד לראשות הרשות ורק רשימה אחת שמתמודדת למועצה. במקרה כזה, על פי החוק, לא מתקיימות בפועל בחירות ברשות המקומית. במועצה האזורית מטה אשר יש רק מועמד אחד לראשות הרשות ועל כן (בדומה למטולה ולרג'ר) הבחירות לראשות הרשות לא נדחות, אלא לא מתקיימת הצבעה והמועמד יוכרז כראש הרשות. מבין שמונת היישובים במועצה אשר נכללו בתוכנית הפינוי, רק בבצת ובעראמשה יש יותר ממועמד אחד למועד המקומי, והבחירות בהם נדחו ל-19 בנובמבר 2024.

הצבעה במעטפות כפולות

הרב תושבי מדינת ישראל מצביעים בבחירות לרשויות המקומיות בקלפי הסמוכה למקום מגוריהם ובמעטפה גלילה; אך יש תושבים שמסיבות שונות אינם יכולים להצביע בקלפי המשויכת למקום מגוריהם, ועל כן הם מצביעים באמצעות מעטפה כפולה/חיצינית. מעטפה זו מכונה כך משום שפתקי הצבעה מוכנסים למעטפה פנימית (פתק צהוב למעטפה צהובה, פתק לבן למעטפה לבנה, ובמקרה הצורך - פתק כחול למעטפה כחולה) ומעטפה זו מוכנסת למעטפה חיצינית שעליה רשומים שם הבוחר והרשות שבה הוא מתגורר. המעטפות החיצוניות מגיעות לוועדת הבחירות ברשות שאליה משויך הבוחר, ולפני ספירת הקולות שבמעטפות אלה נעשית בדיקה כדי לוודא שהבוחר לא הצביע יותר מפעם אחת. להלן סוגי האוכלוסיות הזכאיות להצביע באמצעות מעטפות כפולות:

חיילים מצביעים בקלפיות הצבאיות בבסיס צה"ל המפקדים מיידיעים את חייליהם על מקומוניהן של הקלפיות ושעות פעילותן בסמוך למועד הבחירות ברשויות המקומיות.

בשל המלחמה וגיוס המילואים הנרחב צפוי ששיעור המעטפות הכפולות, בפרט של הצבעות חיילים, יהיה גבוה מהרגיל. על מנת להבטיח שכלל המשרתים יוכלו לממש את הזכות לבחור, הוארך בחקיקה משך ההצבעה המוקדמת מ-72 שעות לשמונה ימים לפני מועד הבחירות (קרי, ב-20 בפברואר). כמו כן, קלפיות יוצבו לפי הצורך ברצועת עזה, ובהן יינתנו אפשרויות נוספות להזדהות, שיתאימו למצבים שבהם נאסר על החיילים לשאת עימם אמצעי זיהוי.

מאושפזים בבתי חולים אשר התאשפזו קודם ליום הבחירות יכולים להצביע בקלפי למאושפזים המוצבת בבית החולים שבו אושפזו, לאחר שיציגו אישור אשפוז שקיבלו מאחראי בית החולים. בקלפי הזאת רשאים להצביע גם עובדי הצוות הרפואי של בית החולים אשר יתקשו לממש את זכותם להצביע בדרך אחרת.

אנשים עם מוגבלות שמפאת מצבם הגופני מוגבלים בניידות ולכן אינם יכולים להצביע במקום הקלפי ששם נכלל ברשימת הבוחרים שלה, יכולים להצביע בקלפי נגישה מיוחדת ברשות מגוריהם - קלפי שבה יוכלו להצביע גם אנשים עם מוגבלות שאינם רשומים בה. ועדת הקלפי אינה רשאית לברר פרטים בדבר מוגבלותו של בוחר הטוען כי יש לו מוגבלות בניידות אשר לא ניתן להבחין בה. בכל רשות תהיה קלפי אחת לפחות עם סידורי גישה והצבעה המתאימים לאנשים המוגבלים בניידות.

בעלי תפקידים ביום הבחירות אשר מפאת תפקידם אינם יכולים להצביע בקלפי שבה הם רשומים יכולים להצביע בקלפיות ייעודיות לבעלי תפקידים בבחירות.

נשים השוהות במקלט לנשים מוכות יכולות גם הן להצביע בקלפיות ייעודיות לבעלי תפקידים.

דיירים בבתי דיור מוגן או בבתי אבות המתגוררים במוסד שבו יש לפחות 50 אנשים ששמן נכלל בפנקס הבוחרים של הרשות המקומית שהמוסד נמצא בתחומה, ואשר שר הפנים החליט להציב בו קלפי - יוכלו להצביע בה.

כמו כן, במסגרת תיקון לחוק דיני הבחירות לרשויות המקומיות נקבע כהוראת שעה הסדר הצבעה מיוחד נוסף לבתי גיל הזהב ומקבצי דיור ציבורי לעולים חדשים. לפי ההסדר, במתחמים שבהם יש יותר מ-100 דיירים תוצב קלפי, ודיירים שהם תושבי הרשות שבה המתחם ממוקם יוכלו להצביע בה במעטפות כפולות.

אסירים ועצורים מצביעים בקלפיות בבתי סוהר ובבתי מעצר.

לא כאן בחוק הבחירות לכנסת, תשכ"ו - 1965, בחוק הרשויות המקומיות (בחירות) או נקבעו הסדרי הצבעה ייחודיים לנציגי האזרחים האזרחיים בשלישית בשלישית אולם האזרחים בחו"ל או אזרחים בא"י הראשון בארץ הישראל.

יום שבתון לדגל הבחירות לרשויות המקומיות

לא תמיד יום הבחירות לשלטון המקומי היה יום שבתון. כאשר התקיימו הבחירות לרשויות המקומיות יחד עם הבחירות לכנסת, הוגדר יום הבחירות כשבתון. גם לאחר ההפרדה נותר יום השבתון, עד שבוטל בשנת 1993. יום השבתון הונהג שוב רק בשנת 2018.

השבתון חל רק כיום שבו מתקיים הסכם הראשון של הבחירות באופי הסכם השני (ברשויות שבהן הוא מתקיים, הוא אלוף) אין יום שבתון; גם ברשויות מקומיות שבהן הבחירות מתקיימות שלא באופיין או אונקף שבתון כיום הבחירות.

הביטול של יום השבתון והחזרתו היו בין היתר על רקע שאלת השפעתו על שיעורי ההצבעה וכדאיות הדבר גם במחיר השבתת המשק.

לפי מחקר שנעשה בנושא, לביטול יום השבתון בשנת 1993 הייתה השפעה מועטה על שיעורי ההצבעה בבחירות הסמוכות, אולם מגמת הירידה בשיעור ההצבעה נמשכה במערכות הבחירות שלאחר מכן (משיעור הצבעה של 59.5% בשנת 1989 ועד לשיעור הצבעה של 52% בבחירות של 2013). לאחר החזרת יום השבתון בבחירות בשנת 2018 עלה שיעור ההצבעה ל-58.7%. גם יום הבחירות הקרוב יהיה יום שבתון.

עלויות מימון הבחירות לרשויות המקומיות

לפי משרד הפנים, עלות מערכת הבחירות מוערכת בכמיליארד ש"ח. סכום זה משולם עבור הוצאות שכר לבעלי התפקידים ביום הבחירות (כדוגמת מזכירים וחברי ועדות קלפי), מימון ממלכתי לסיעות ולרשימות המתמודדות והוצאות לוגיסטיות הקשורות בהיערכות וארגון מערכת הבחירות.

גם לרשויות המקומיות הוצאות שונות הנוגעות לבחירות ובהן שכר סדרנים, וכן הוצאות לרכישת ציוד לקלפיות, פרסום וציוד משרדי. לטובת ההוצאות הללו, הרשויות המקומיות הונחו על ידי המפקח הארצי על הבחירות לשריין תקציב מתאים לקיום הבחירות.

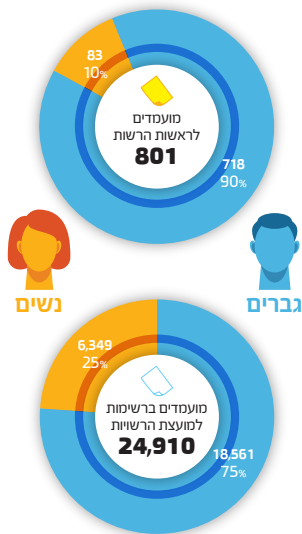
הפססת פתקי הכרטיסה מולות על האומציה עיצוב. רשויות מסוימות לקחו את הפסולה הזאת על עצמן, למשל ויל אביב.

ייצוג נשים בשלטון מקומי

אף על פי שבעשורים האחרונים חלה בישראל עלייה בשיעור הנשים במוקדי קבלת ההחלטות, בפוליטיקה הארצית והמקומית נשים עדיין נמצאות בתת-ייצוג. פערי הייצוג בין גברים לנשים בפוליטיקה המקומית אף בולטים יותר מאלו שבזירה הארצית. לנוכח זאת, במערכת הבחירות האחרונה בשלטון המקומי (2018) הופעל לראשונה מנגנון תמרוץ כלכלי לשילוב נשים במקומות ריאליים ברשימות הסיעות בערים ובמועצות מקומיות (אך לא במועצות אזוריות): סיעה במועצת הרשות המקומית שלפחות שליש מחבריה נשים תקבל מימון בחירות מוגדל - תוספת בשיעור של 15% מסכום מימון הבחירות שהיא זכאית לו לפי חוק.

בבחירות הקרובות יתמודדו 801 מועמדים לראשות רשות, מהם 83 נשים (כ-10% מהמתמודדים שנרשמו), ו-24,910 מועמדים לרשימות, מהם 6,349 נשים (כ-25% מהמתמודדים שנרשמו).

פילוח מגדרי של המועמדים בבחירות לרשויות המקומיות

חישוב תוצאות הבחירות

קביעת תוצאות הבחירות למועצה מתבססת על שלושה נתונים:

- מכסה** - המספר השלם המתקבל מחלוקת המספר הכולל של הקולות הכשרים במספר המנדטים.
- חסימה** - מספר שלם שהוא 75% מהמכסה. בחלוקת המנדטים זכאיות להשתתף רק רשימות מועמדים שקיבלו, כל אחת בפני עצמה, לפחות 75% מהמכסה. לכן רשימות אלה מכונות רשימות משתתפות.
- המודד** - המספר השלם המתקבל מחלוקת המספר הכולל של הקולות הכשרים שקיבלו הרשימות המשתתפות במספר המנדטים.

14 יום לאחר חל הסב הראשון, חודש הרמדאן, ולכן יוקדם הסב השני ביומיים יחול ב-10 במרץ 2024.

אם אין מועמד שקיבל 40% מהקולות הכשרים או אם שני מועמדים קיבלו כל אחד מספר שווה של קולות שהוא 40% או יותר מסך הקולות הכשרים, מתקיימות בחירות חוזרות בין שני המועמדים שקיבלו את מרב הקולות, בחלוף 14 יום מיום הבחירות. בסבב השני מנצח המועמד שקיבל את מרב הקולות.

מחשבים כמה הם 40% מסך הקולות הכשרים. המועמד הזוכה הוא המועמד שקיבל את מספר הקולות הכשרים הגדול ביותר ובתנאי שמספר זה עולה על 40% מכלל הקולות הכשרים שקיבלו כל המועמדים יחד.

אם נותרו מנדטים שטרם חולקו לאחר שלב זה, הם יחולקו לפי גודל שארית הקולות שנתרה לכל רשימה. הרשימה שיש לה העודף הגדול ביותר מקבלת את המנדט הראשון, הרשימה שיש לה עודף הקולות הבא אחריו בגודל מקבלת את המנדט השני וכך הלאה.

מחלקים את מספר הקולות הכשרים שקיבלה כל רשימה משתתפת ב"מודד" כדי לקבוע את מספר המנדטים שקיבלה.

לאחר חישוב המכסה והחסימה, קובעים אילו רשימות עברו את החסימה ומשתתפות בחלוקת המנדטים (רשימות משתתפות).

קולות כשרים שניתנו לרשימות שלא עברו את החסימה אינם מובאים בחשבון לצורך חישוב חלוקת המנדטים בין הרשימות.

מקורות: משרד הפנים, דיני הבחירות לרשויות המקומיות, 2023; חוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965; חוק הרשויות המקומיות (הגבלת הזכות להיבחר), תשכ"ד-1964; חוק לדיני הבחירות הכלליות לרשויות המקומיות, התשפ"ד-2023; חוק הרשויות המקומיות (מימון בחירות), התשנ"ג-1993; איתי בארי וערן רזין, דמוקרטיה מקומית בישראל: ביזור, מקומיות, השתתפות ופוליטיקה מקומית, ירושלים: מחקרי פלורסהיימ, 2015; משרד הפנים, היחידה לפיקוח ארצי על הבחירות, חומרי הדרכה בנושא הבחירות לרשויות המקומיות; אתר משרד הפנים, פורטל הבחירות לרשויות המקומיות; אתר ארכיון המדינה, תוצאות הבחירות לרשויות המקומיות בשנים שבהן התקיימו בחירות; עדה אבנר, ייצוג נשים בשלטון המקומי: ריכוז נתונים לאחר הבחירות המקומיות 2018, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2019; רוני הרשקוביץ, גיל ההצבעה במדינות העולם, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2022.